

Bemærkninger til forslaget

De økonomiske kræfter bevirker, at der sker en stadig koncentration af ejendomsretten til produktionsmidlerne både nationale og internationalt. Således har FN (UNDP) opgjort, at 1/3 af alle investeringer i verden i dag er koncentreret på kun 100 multinationale virksomheder.

En tilsvarende koncentration er set i Danmark, hvor der både sker en uddynding af enkeltmandsejede virksomheder og en koncentration af magten i de traditionelt bredt folkeligt ejede virksomheder f.eks. Brugsen, landbrugets andelselskaber, sparekasser, gensidige forsikringselskaber m.v.

SF finder det naturligt at genoplive den flotte tradition for folkeligt engagement i egen tilværelse, som bl.a. andelsbevægelse og fagforeninger er en del af.

Formålet med dette forslag er således:

- At fremme en spredning/decentralisering af ejendomsretten til danske virksomheder.
- At give medarbejdere mulighed for helt eller delvis at overtage deres virksomheder med den deraf følgende indflydelse på såvel daglig ledelse som virksomhedernes strategiske beslutninger.
- At skabe rammer og muligheder for dem, som ønsker at starte medarbejderejede virksomheder.
- At sikre en lokal forankring af så mange virksomheder som muligt i en tid, hvor internationaliseringen er med til at gøre investeringskapital ekstremt mobil.

Erfaringer fra andre lande viser, at med en passende ramme fra de lovgivende myndigheder er medarbejdereje både attraktivt for medarbejderne og særdeles livskraftig som virksomhedsform.

Erfaringerne fra f.eks. USA viser, at rammerne skal bestå af:

- Juridiske og organisatoriske modeller for etablering af helt eller delvis medarbejderejede virksomheder.
- Rådgivnings- og støttemuligheder for medarbejdere som ønsker at etablere eller gå ind i medarbejdereje af en virksomhed.
- Økonomiske støtteordninger til at lette finansieringen i forbindelse med etablering af medarbejder-eje.

I en række lande findes der organisatoriske ramme- og støtteordninger, der fremmer medarbejdereje i forskellige former. I den sammenhæng kan specielt USA og Spanien nævnes og i mindre udstrækning Italien og Frankrig.

Specielt i USA har støtteordningerne været markante til etablering af de specielle amerikanske medarbejderfonde (ESOP's):

- Skattefrihed for majoritetsaktionærer, når mindst 30 pct. af virksomheden overdrages til medarbejderfonden og provenuet reinvesteres.
- Skattefri overførsel af overskud til medarbejderfonde.
- Medarbejderfondene skattefri, når overskud reinvesteres.
- Skattebegunstigelse for banker, som finansierer medarbejderfondene (50 pct. skattereduktion på de berørte lånebeløb).

De gunstige vilkår har givet en kraftig vækst i antallet af virksomheder med medarbejdereje med internationalt kendte firmaer som f.eks. Chrysler og AVIS (AVIS 100 pct. medarbejderejet). Efter 10 år med ESOP opgjorde man i 1985, at der var blevet dannet 7.000 ESOP's i USA med i alt 7 mio. ansatte (3-4 pct. af arbejdsstyrken). Af disse var 700-900 (med 1/2 mio. ansatte) mere end 50 pct. ESOP-ejet. Nogle af ESOP-virksomhederne er dog udpræget managementdomineret.

Beslutningsforslaget er således inspireret af erfaringer fra bl.a. USA, men også fra Spanien.

Beslutningsforslaget er imidlertid ikke en kopi af en ordning fra noget enkelt land, men tilpasset danske traditioner med et sideblik til, hvad der findes af erfaringer fra andre steder.

En af de erfaringer, som er indbygget i forslaget, er, at specielt i ekspanderende virksomheder med stor kapitaltilvækst sker der nemt en uddynding af medarbejderejerskabet.

SF finder det desuden vigtigt, at en lov, som har til formål at fremme medarbejdereje, samtidig sikrer, at der ikke på sigt sker en uddynding af medarbejderejerskabet. Derfor skal det sikres, at det også i fremti-